

Bewaar het Pand

JAARGANG 58 • DONDERDAG 4 MEI 2023

9

Het levensbegin



UITGAVE TOT BEVORDERING VAN DE HANDHAVING VAN DE OUDE GEREFORMEERDE BEGINSELEN

Het levensbegin

Indien gij dan met Christus opgewekt zijt.
(Kolossenzen 3:1a)

Nee..., er is geen weg meer van beneden naar boven, maar er is alleen nog maar een weg van boven naar beneden! Hier beneden heerst van nature de dood! Hier op aarde is de dood gekomen vanwege zonden! Dat is de geestelijke doodstaat van de mens! O hoe zou een geestelijk dode zondaar ooit nog kunnen opklimmen tot God? Hoe zou hij ook in gemeenschap met God kunnen komen? Onmogelijk!

Wil er leven komen, wil er geestelijk leven komen in het dode zondarshart, dan moet dat van boven komen.

Het levensbegin ligt in de hemel bij God! Allereerst in de vrede-raad die God gehouden heeft. Hij heeft toch van eeuwigheid de weg der verlossing uitgedacht?

Hij alleen heeft toch het antwoord gegeven op de vraag hoe een dode zondaar weer levend gemaakt kan worden en hoe hij in die weg meer met God verzoend kan worden? Hij heeft toch uitgedacht dat Zijn Zoon naar deze aarde moest komen om aan de eisen van Gods recht te voldoen?

Ziet u wel, dat de weg der verlossing een weg van boven naar beneden is? Christus heeft immers de hemel verlaten en is naar deze aarde gekomen. Om door lijden tot heerlijkheid te gaan.

Maar weet u, wat nu zo wonderlijk is? Op héél die weg van vernedering en verhoging, was Christus niet alleen!

Misschien vraagt u wel: Klopt dat wel? Staat er niet in Gods Woord dat Christus van iedereen verlaten is geweest? Zijn zelfs Zijn geliefde discipelen niet gevluht in de hof van Gethsémané?

Heeft Hij de pers niet alleen getreden? Er was toch niemand van de volkeren bij Hem? Zelfs Zijn Vader heeft Hem toch verlaten aan Golgotha's kruis? Hoe kunt u dan zeggen dat Hij in héél die weg toch niet alleen is geweest?

Omdat Gods Woord ons dat laat weten. Hoe dan? Door een aantal hele bijzondere uitdrukkingen in Gods Woord, waarvan er één in de tekst staat. Paulus spreekt in de tekst de ware gelovigen in Kolosse aan.

Maar hoe? *Indien gij dan met Christus opgewekt zijt...* De ware gelovigen zijn *'met Christus opgewekt'*. Daar heb je nu zo'n bijzondere uitdrukking waaruit blijkt dat Christus niet alleen was in Zijn vernedering en verhoging.

In de Bijbel komen we namelijk nog een paar van die uitdrukking tegen: *'met Christus gekruisigd'*, *'met Christus gestorven'*, *'met Christus begraven'*, *'met Christus in de hemel gezet'*.

Christus is dus samen met Zijn Kerk deze weg gegaan! Zonder dat Zijn Kerk dat wist! Is dat niet wonderlijk?

Om dat een beetje te kunnen begrijpen, moet u maar denken aan de hogepriester in het Oude Testament. Wat een prachtige kleding droeg de hogepriester. Bij die kleding hoorde ook de borstlap met de twaalf edelstenen. In die edelstenen waren de namen van de twaalf stammen gegraveerd. En overal waar de hogepriester zijn werk deed in de tempel, droeg hij die namen op zijn hart met zich mee.

Kijk, zo is het ook met Christus geweest.

Toen Hij in de kribbe lag, droeg Hij Zijn Kerk in Zijn hart.

Toen Hij in Gethsémané worstelde, was Zijn Kerk gegrift in Zijn ziel.

Toen Hij geslagen werd aan het kruis, waren de namen van Zijn Kerk gegraveerd in Zijn Middelaarshanden.

Toen Hij stierf, stierf Zijn Kerk met Hem. En zo werd Zijn Kerk ook met Hem begraven. Ja Christus werd zó overgeleverd om de zonden van Zijn Kerk maar ook door de Vader opgewekt tot rechtvaardigmaking en met Hem ook Zijn Kerk.

En toen Christus opvoer ten hemel, schoof Hij het voorhangsel van de hemel weg en trad Hij het hemels heiligdom binnen en werd Zijn Kerk met Hem gezet in de hemelen.

En weet u wat nu zo rijk is? Omdat Christus Zijn Kerk toen al meedroeg, is de weg van Zijn vernedering en verhoging een overvloeiende Fontein van alle geestelijke leven. Uit elke voetstap die Christus zette, vloeit genade voor genade naar Zijn Kerk. Dus het levensbegin ligt in Christus alleen! En dáárom komt er leven in een dode zondaar, als hij wedergeboren wordt.

Wanneer de Heere Jezus hier over spreekt met Nicodemus dan gebruikt Hij een woord dat *'van boven geboren'* betekent.

Dus ook de toepassing van de zaligheid komt van boven!

Kijk dat was nu in Kolosse gebeurd. Er waren zondaren *'uit God geboren'*. Paulus noemt dat *'opgewekt met Christus'*.

Wat gebeurt er dan? Dan gaat Christus spreken in de hemel: *Leef! Ik zei in uw bloed: Leef!*

Zo worden ze met Hem levendgemaakt, terwijl ze dood waren in zonden en misdaden. Dan komt er op een verborgen wijze een band tussen Christus en de zondaar door de Geest. Door die band vloeit het leven in de ziel. Het leven uit Christus, Die het Leven is! En wonderlijk: Juist dán krijgt zo'n zondaar met de levende God te doen en Zijn wet, die ligt in de handen van Christus. Ja en als het gebod afgedrukt wordt in de levendgemaakte ziel en de hoge eis wordt gezien en de totale onmogelijkheid bij de mens, ja dan wordt de zonde levend en ik ga sterven. Dan wordt de doodstaat beleefd! Ja dan ervaart u echt om *'midden in de dood te liggen'*.

Is dat wonder ook al in uw en jouw leven gebeurd?

Dat wéét je! Dat ervaar je!

De kenmerken van het geestelijke leven komen openbaar! Dorst naar God, liefde tot God, kennis van God. Droefheid naar God, smeken om God. Honger naar het Woord. Er komt een biddend leven. Er komt een begeert om verlost te worden van je zonden. Er komt ook een begeerte om Christus te kennen. Er komt liefde tot Gods volk. Er komt een breuk met de zonden.

De HEERE krijgt de hoogste plaats in je leven.

Bent u zó levendgemaakt met Christus?



DS. J. DE BRUIN



VOOR DE JEUGD

Origineel naar het altaar

Toen zeide Elía tot het ganse volk: Nadert tot mij. En al het volk naderde tot hem.
En hij heelde het altaar des HEEREN, dat verbroken was - 1 Koningen 18:37

Steeds meer stelletjes willen in de kerk trouwen, ook al zijn ze totaal ongelovig. Want het staat zo romantisch om je door je vader 'naar het altaar' te laten brengen. Of door een ander. Er zijn allerlei 'leuke' en 'creatieve' en 'originale' manieren om naar het altaar te lopen. Gezellig samen, of alleen, dansend en swingend met de Harlem Shake of de Flash Mob ... Wat een dwaasheid. Deze mensen hebben totaal geen besef wat oorspronkelijk de betekenis van het altaar was en waarvoor dat nodig was. En dat er maar één originele, unieke, Bijbelse manier is om naar het altaar te gaan: met een hart dat door schuldbesef getroffen en verslagen is.

Nadat de baälpriesters tevergeefs hebben geroepen, is het de beurt aan Elia. En het eerste wat de profeet dan gaat doen is een altaar bouwen. Of beter gezegd: hij gaat het herstellen. Want er heeft ooit een altaar gestaan, dat dateerde uit de tijd van de Richteren. Maar dat altaar was afgebroken, ondersteboven gegooid door de knechten van Achab. En daarmee is ook iets gezegd over de situatie van Israël. Want een altaar was de plaats waar de Heere de mens ontmoette. Zo alleen kon er gemeenschap zijn tussen de Heilige God en een verloren zondaar. Vanwege het offer op het altaar. En als het altaar verbroken is, kan er geen sprake zijn van gemeenschap met de Heere.

En dat is de ellende van Israël. Ze zijn vervreemd van de HEERE. God is geen werkelijkheid meer. Niet in Zijn rechtvaardigheid en niet in Zijn genade. Het verbroken altaar laat ook zien dat ze geen zelfkennis hebben. Ze hebben geen waarachtig zondebesef. Het laat zien dat ze geen behoefte hebben om van de zonde en de schuld verlost te worden. Daar is geen plaats voor in hun leven.

Hoe is dat bij ons? Zijn wij overtuigd van de noodzaak van het altaar in ons leven? De plaats waar we God kunnen ontmoeten, in de weg van het offer? Waar de gemeenschap met God gezocht mag worden? Waar God in gunst en niet in wraak Zijn lust heeft? De plaats der verzoening? Van nature staat dat altaar er niet. We leven zonder God en buiten de gemeenschap met de Heere.

En als het er kwam te staan dan is dat door genade alleen. Maar ook dan wordt dat altaar in het leven van een kind des Heeren zo vaak weer afgebroken. Wanneer?

Als ze meegezogen worden door de wereld en haar begerlijkheid. Als de zonde weer op de troon komt te zitten. Als de lusten van het boze vlees hen overweldigen. Als de aardse dingen zoveel aandacht vragen. Dan wordt het altaar verbroken. En dat is de nood. Dat er geen altaar is. En dat het na ontvangen genade zo vaak weer ondersteboven ligt. Want zonder altaar kan er geen gemeenschap zijn met God. Als het altaar verbroken ligt, dan is er geen leven in je ziel. Dan kun je wel de schijn ophouden. Dat deed David ook, toen hij leefde in de zonde met Bathseba. Hij ging wel naar Gods huis, hij bracht offers, hij zei zijn gebeden op. Maar dat was alleen buitenkant.

Jonge mensen, hoe vreselijk is het als er in je leven geen altaar staat. Als je genoeg hebt aan de wereld, aan de dingen van de tijd, aan de zonde. Als je geen plaats hebt waar je naar toe kan met je zonden en je ellenden. Geen plaats waar je met je noden en je behoeften kan schuilen. Het is wat om geen God te hebben voor je hart en geen Borg voor je ziel.

Elia zegt: *nader tot mij*. En zonder woorden heeft hij hun ellende laten zien. Zo staat het er voor. En door dat altaar te helen, en de stenen op hun plek te leggen, zegt hij zonder woorden dat hun relatie met God geheeld moet worden. Dat hun schuld verzoend moet worden. Want zonder altaar wordt de zonde nooit weggenomen.

En ook wij moeten het horen. Hoe groot onze zonden en ellenden zijn. En hoe nodig het is dat het altaar hersteld wordt. En dat we op de rechte wijze naar het altaar moeten gaan. Verbroken van hart en verslagen van geest. Om dan te ervaren dat de Heere een gaarne vergevend God is.



DS. M.A. KEMPENEERS
WWW.BEWAARHETPAND.NL

Een nieuw kerkverband

Ons land heeft er een nieuw kerkverband bij. Op 1 mei zijn de Gereformeerde Kerken vrijgemaakt gefuseerd met de Nederlands Gereformeerde Kerken. De naam van deze nieuwe fusiekerk heet de Nederlandse Gereformeerde Kerken: de NeGK.

Het is bijzonder dat in een tijd van polarisatie deze twee kerkverbanden elkaar na de scheuring in 1967 weer hebben weten te vinden. De voorzitters van de Landelijke Vergadering van de NGK en van de Generale Synode van de GKV zijn dan ook opgetogen. Wel hebben ze moeten constateren dat niet alle vrijgemaakt gereformeerde kerken meegaan met de fusie.

Een aantal verontruste vrijgemaakte kerken ziet zich genoodzaakt tot het vormen van een tijdelijk kerkverband. Ondanks de fusiekerk blijft het aantal kerkverbanden vooralsnog dus nog gelijk. Maar wie de bezwaren tegen de fusiekerk op zich laat inwerken, beseft dat het maar niet om wat bijkomstige standpunten gaat, maar om fundamentele zaken die Schrift, belijdenis en kerkorde betreffen:

Fundamenteel

1. De bezwaren richten zich op de **nieuwe manier van Bijbel-lezen en Bijbeluitleg** die er is gekomen. Volgens emeritus predikant ds. H. Room gaan de ontwikkelingen in zijn kerken hard. Volgens hem heeft een nieuwe omgang met de Schrift ingang gevonden bij voorgangers en gemeenten, waarbij de Bijbel nog wel als bron functioneert, maar niet meer dé norm is. Ook wordt er niet langer gestreefd naar eenheid van exegese, maar wordt geaccepteerd dat de Bijbel over één thema twee verschillende en zelfs met elkaar onverenigbare dingen zegt, waarbij de individuele gelovige de uitleg mag kiezen die hem het meest aanspreekt. Deze manier van het Schriftverstaan biedt opening aan Schriftkritiek.

2. De bezwaren richten zich op de ruimte die er zo ook is gekomen voor **vrouwen in het ambt**. Daarbij is er niet alleen meer sprake van acceptatie van vrouwelijke predikanten, ouderlingen en diakenen, maar is er sinds 11 februari jl. sprake van een volgende fase: die van een bewuste bevordering van actieve vrouwen in het landelijk kerkenwerk.

3. De bezwaren richten zich op de kerkorde van de NeGK, die ruimte biedt voor **kinderen en samenwonende homoseksuelen** aan het **Heilig Avondmaal**. Volgens ds. J. Wesseling, predikant in Veenendaal-West is de kerkorde doortrokken van een te optimistisch mensbeeld en een structurele onderschatting van de kracht van de zonde. Het RD tekende eind 2022 uit zijn mond een aantal voorbeelden op hoe dit doorwerkt in het leven: het wegglijpen van de zondagsheiliging, het leeglopen van de middagdiensten, een eigengereide of evangelicale inkleuring van de kerkdiensten en het afkalven van het huwelijk als een instelling van God.

4. De bezwaren richten zich op een **lossere binding** aan de belijdenisgeschriften. De binding van ambtsdragers aan de gemeenschappelijke belijdenisgeschriften is zo goed als losgelaten.

5. De bezwaren richten zich op de ontwikkeling dat plaatselijke gemeenten **ruimte** krijgen om dingen te doen die tegen landelijke afspraken ingaan. Zo wordt er mindere waarde gehecht aan kerk en kerkverband.

6. De bezwaren richten zich op de veranderende visie op **gender**. Twee voorbeelden: allereerst het boek van de Kamper hoogleraar Ad de Bruijne, die het Bijbelse verbod op de homoseksuele praxis niet van toepassing acht op de homoseksuele identiteit zoals wij die kennen. Als tweede het boek van René Erwich en Almatine Leene (de eerste vrouwelijke predikant in de GKV), waarin zij ruimte bieden aan het moderne denken over seksualiteit en gender.

7. De bezwaren richten zich op de steeds grotere **diversiteit** aan **levensopvattingen** en geloofspraktijk en de legitimatie daarvan.

Onoverbrugbaar

Kan gelet op genoemde bezwaren én de beginselen van onze eigen Christelijke Gereformeerde Kerken een andere conclusie worden getrokken dan dat er fundamentele en onoverbrugbare verschillen zijn tussen de fusiekerk en onze kerken?

Tegelijk is de werkelijkheid dat een deel van onze kerken zich blijkbaar toch meer aangesproken weet door de uitgangspunten van de NeGK dan door de beginselen van onze kerken. Twee van de zeven leden van de regiegroep van de fusiekerk waren lid in een gemeente waarmee de CGK samenwerkt: Amersfoort-Vathorst en Arnhem! Hoe komt het toch dat er wel vanuit GKV-kringen fundamentele bezwaren naar voren zijn gebracht tegen de koers van de fusiekerk, maar niet of nauwelijks vanuit de samenwerkingsgemeenten?

De grote vraag is echter: wat gaat iedere CGK'er nu doen die genoemde bezwaren niet deelt, maar deze ontwikkelingen zelf ook positief duidt of accepteert: die ruimte koste wat het kost bevechten binnen onze kerken met alle vreselijke gevolgen van dien, of zich aansluiten bij de nieuwe fusiekerk waar die ruimte er nu al is? Tegelijk wijst Klaagliederen 5 ons op een ander gebed: *"HEERE, bekeer ons tot U, zo zullen wij bekeerd zijn; vernieuw onze dagen als vanouds."*



DS. W.L. VAN DER STAAIJ

Ambrosius (11)

De verloochening van onze bijzondere gaven

Geleerdheid, wijsheid of bekwaamheden zijn in zichzelf voortreffelijke zaken. Dit geldt zeker de godgeleerdheid, de theologische geleerdheid. Maar er is toch verloochening nodig. We moeten geen hoge gedachten van onszelf hebben en met waanwijsheid vervuld zijn. Er staat in Rom. 12:16 'Zijt niet wijs bij uzelf.' Vermijd spitsvondigheid. De wijsheid moet niet gebruikt worden zoals de wereld dat doet. In Jakobus 3:15 staat dat de wijsheid der wereld aards, natuurlijk en duivels is. Die wijsheid bedenkt aardse dingen. Die wijsheid is natuurlijk, ze zorgt beter voor het lichaam dan voor de ziel. Ze is duivels, want ze doet de duivel na in denken en doen. Wereldse wijsheid vervolgt Gods kinderen. "Onder wijze mensen is hij de uitnemendste, die het meest van Christus kent." Talenten en gaven zonder genade zullen niet redden. Tot zulke mensen zal gezegd worden: 'Gaaf weg van Mij.' Wie genade mag kennen zal zalig worden.

De verloochening van werelds voordeel

Huizen, landerijen en bezittingen kunnen een zegen van God zijn. Die de HEERE vrezen hebben geen gebrek van enig goed (Psalm 34). Er staat in Matth. 6:33 'Maar zoekt eerst het Koninkrijk Gods en Zijn gerechtigheid, en al deze dingen zullen u toegeworpen worden.' Wereldse voordelen zijn ijdelheid en niets. Ze zijn onbestendig en onzeker. Dat zien we duidelijk bij Job. Hij raakte alles kwijt. Wereldse dingen lijken op de zee die eb en vloed kent. Wie zijn hart blijft zetten op wereldse dingen komt in de eeuwige rampzaligheid. Bedenk dat we een onsterfelijke ziel hebben. We moeten ons voorbereiden op de eeuwigheid. Waar is ons hart op gericht? Wereldse voordelen duren maar een ogenblik. Het is heel erg voor een kortdurend genot het Koninkrijk der hemelen te verliezen. Wereldse voordelen zijn onzeker en onvast, Christus en de dingen van Christus zijn werkelijkheden vol vreugde, blijdschap en troost. Wereldse voordelen zijn tijdelijk, Christus en de dingen van Christus zijn eeuwigdurend. De zaligheid is een eeuwige zaligheid. Bent u bereid om van alles afscheid te nemen voor Christus? Is het leven u Christus en het sterven gewin? We lezen in Matth. 16:26 'Want wat baat het een mens zo hij de gehele wereld gewint en lijdt schade zijner ziel?' "Laten wij bedenken dat ons hart voor de Heere niet volkomen is, tenzij wij de gezindheid verkrijgen om alles voor de Heere op te geven." Wees gewillig om alles te verliezen, anders gaat u zelf verloren in de genieting van alles.

De verloochening van werelds plezier

Gepast plezier, vermaak en ontspanning is niet verboden.

Werelds plezier moet verloochend worden als het zondig is of tot zonde brengt. Als de dood komt is alle zondig plezier ten einde. "Alle plezier en vermaak is slechts als een sneeuwberg die meteen wegs melt." Lekkerlijk leven en wellusten volgen is zondig (Jakobus 5:5). Gebruik de tijd om vrede met God te zoeken. Als een ter dood veroordeelde nog enkele dagen zou krijgen om gratie te vragen zou hij die tijd dan misbruiken door plezier te maken? "Het doodsvonnissen is over ons geveld en ons is slechts een korte, onzekere tijd toegestaan, opdat wij gratie zouden vragen."

We moeten rekenschap afleggen van al ons plezier en vermaak. Wat voor vermaak zoekt u? Hoeveel tijd besteedt u eraan? In hoeverre gaat uw hart naar vermaak uit? Ambrosius schrijft: "Dat vervloekte vermaak in brandende lusten zal eindigen in een eeuwige brand." Johannes de Doper en anderen hebben eenvoudig geleefd. Bedenk dat Christus de hemelse genoegens wilde verlaten. Wilt u dan geen afstand doen van zondige genoegens en lusten? Volhardt op de wegen der godzaligheid. Daar is een vermaak in waar het zondige vermaak niets bij is. Mediteer over de genoegens van Gods kinderen na dit leven. De ziel kan van vreugde in God opspringen, ook al missen we alles. Vreugde bij een lege stal (Habakuk 3:17-18).

De verloochening van onze eer, lof, gunst en goede naam

Op zichzelf genomen zijn eer, lof, gunst en goede naam zegeningen, gaven van God. Beter is een goede naam dan goede olie (Pred. 7:1). Maar het is mis als er sprake is van ijdele eer, zelfverheffing, zelfbewondering, zelfachting en verlangen naar lof van mensen. Die moeten verloochend worden. Beschouw eer, lof, gunst en goede naam als ijdelheid. Zoek geen ijdele eer. Verhef uzelf niet boven anderen. Verblijd u erin dat God geëerd wordt. Laat uzelf niet afgodisch vereren.

Mensen kunnen veel doen voor eigen naam en eigen roem zonder Gods eer te bedoelen. Christus verliet de eer die engelen Hem toebrachten in de hemel om arme, ellendige zondaren zalig te maken. Hij werd een smaad van mensen. Hij nam de gestalte van een dienstknecht aan. "Laten wij de grootste schande dragen of lijden, die ons aangedaan kan worden om Christus' wil."



DS. A. VAN HETEREN

Lezen we de Bijbel nu anders dan voorheen? (3)

Ik besloot mijn bijdrage de vorige keer met de vraag: “Lezen we de Bijbel in 2023 anders dan voorheen?” En het antwoord: daar lijkt het inderdaad op. Het voorbeeld was de praktijk in sommige van onze kerken waar homoseksuele relaties geen bezwaar zijn. In duidelijke strijd met het spreken van het Woord van God. Gods wet is rechtvaardig en heilig en goed. De voorschriften van Zijn heilig gebod gelden nu niet minder dan voorheen. Echter, in de praktijk verdwijnt de wet achter de liefde. Het wordt ook met zoveel woorden gezegd – en gepreekt. Twee mensen van gelijk geslacht zeggen van elkaar te houden. Ze leven met elkaar als waren ze getrouwd. Of zelfs gaan ze ook een huwelijk aan. Duidelijk in strijd – nee, helaas niet meer met ons burgerlijk wetboek, maar wel met de wet van de heilige God. Ze hebben elkaar lief, en hebben elkaar trouw beloofd... Daar gaat het toch om? En de gemeente waarvan ze lid zijn, accepteert het gegeven. Ondertussen bepaalt de mens in zijn vermeende autonomie wat toelaatbaar zou zijn in het licht van de wet van God. Moet kunnen in 2023, toch?! Lezen we de Bijbel nu anders dan voorheen? Kennelijk wel.

Laat ik over het thema van de seksuele ethiek, en de toepassing ervan binnen de kerk, nog even verder schrijven. Enkele weken geleden las ik een artikel van de Amerikaanse dominee Kevin DeYoung. Hij heeft Nederlandse wortels. Ongetwijfeld heetten zijn voorouders gewoon De Jong. Wat ds. DeYoung op zijn website schreef, ging over de ontwikkelingen in heel wat Amerikaanse kerken betreffende het LHBTI-denken. Hij signaleerde dat veel kerken in de loop van de tijd praktijken gingen toestaan die voorheen ondenkbaar waren. Dat gebeurt doorgaans niet in een snelle sprongsgewijze beweging, maar langzaam en sluipenderwijs. Naar zijn indruk vindt dat bijna altijd plaats volgens “een reeks bekende stappen.” Wat ik hierna schrijf, is op een wat vrije manier aan dat onthullende artikel op zijn website ontleend.

“Laten we maar zwijgen...” De eerste fase is die van de stilte. De voorganger die vroeger duidelijke uitspraken deed over zaken als seksualiteit en huwelijk, praat niet meer over deze kwesties. Stilte alom. Het lijkt wel alsof de seksuele revolutie is opgehouden te bestaan.

“Het is een ingewikkelde discussie...” Tweeduizend jaar lang heeft de kerk geen moeite gehad om vastomlijnd en belijdend te spreken over complexe thema’s van de christelijke leer. Maar nu worden vragen over homoseksualiteit en seksuele diversiteit als hopeloos ingewikkeld beschouwd. Er blijkt nader onderzoek nodig te zijn. Maar wat de conclusie zal zijn, is nog onzeker.

“Het is niet zo’n belangrijk punt...” Seks en huwelijk worden opzij gezet als kleine ethische punten. Zorgen erover worden geminimaliseerd. Er zijn urgentere problemen. Laten we ons over het kleingoed niet al te druk maken. Laten we ons liever

richten op de problemen van armoede, klimaat en onderlinge verhoudingen.

“Mag ik het nog aanwijzen als zonde?” Als er binnen de gemeente al zijn die wijzen op zondige ontwikkelingen, dan worden deze mensen tot het probleem gemaakt. Liefdeloosheid en gebrek aan begrip wordt hun verweten. Zij zijn het die als scheurmakers en doemdenkers worden aangemerkt. Hinderlijk zijn ze, die conservatieven. Alsof we nog in een vorige eeuw leven...

“Wij denken er toch anders over...” Gaandeweg en stapje voor stapje ontwikkelt zich een nieuwe waarheid binnen de officiële kerkleer. Een ander lezen van de heilige Schrift. Met veel nadruk op het bevrijdende karakter van het Evangelie. De problemen van nu zijn toch niet dezelfde als waarvan Paulus wist? Ondertussen functioneert de Schrift niet meer als het onfeilbare en complete Woord van God.

“Ze hebben het al zo moeilijk...” De argumenten worden geprivatiseerd. De discussies gaan niet meer over “wat zegt de Heere?”, maar ze zijn nu vooral gericht op de broeders en zusters die we kennen, en met wie we hebben gesproken. We moeten toch veel begrip hebben voor hun situatie.

“We zullen hen liefdevol ontvangen...” Nu wordt erkend dat we een nieuwe en bevrijdende zienswijze hebben gevonden. Gemeentebreed wordt ervaren hoe goed het voelt om eindelijk aan de kant van de liefde te staan. Je mag toch zijn wie je bent. Zo accepteren we je ook. Terugkijkend naar vroeger weten we ons ver verwijderd van het bekrompen en fundamentalistisch denken en handelen van toen.

Op deze wijze buigt de kerk voor het inclusieve denken. Met een beroep op vrijheid en gelijkheid komt de heilige wet van de Heere op verre afstand te staan. Aan het eind van deze ontwikkeling moet geconstateerd worden dat het zich allemaal bijna ongemerkt en sluipenderwijs voltrok. Het ging en gaat hoe dan ook één richting op. En de praktijk leert: voorgangers, kerkenraden en gemeenten die dit pad hebben ingezet, keren hier zelden of nooit van terug. En de afwijking in de praktijk van het leven komt zelden alleen. Ze gaat onmiskenbaar gepaard met een uitholling van de leer en een vervlakking van de prediking. En hoe zal het dan met het ware geloof en de waarachtige bekering gesteld zijn?

De vraag was, voor u en voor mij en voor al onze kerken: lezen we de Bijbel anders dan voorheen? Of is de vraag soms nog een andere? “De Zoon des mensen, als Hij komt, zal Hij ook geloof vinden op de aarde?”



DS. J.M.J. KIEVIET

Het Bijbelboek Ruth

Twee vrouwen door de poort van Bethlehem

18 Als zij nu zag, dat zij vastelijk voorgenomen had met haar te gaan, zo hield zij op tot haar te spreken.

19 Alzo gingen die beiden, totdat zij te Bethlehem inkwamen; en het geschiedde, als zij te Bethlehem inkwamen, dat de ganse stad over haar beroerd werd, en zij zeiden: Is dit Naomi?

20 Maar zij zeide tot henlieden: Noemt mij niet Naomi, noemt mij Mara...

Vastbesloten

Naomi heeft het inmiddels wel kunnen vaststellen: Ruth is vastbesloten om met haar mee te gaan. Haar keus is weloverwogen. Dieper nog: het is de keus die de Heere in haar hart gewerkt heeft. Daarom gaat het Ruth ten diepste ook om niemand minder dan de God van Israël. Onder Zijn vleugels zoekt zij haar toevlucht te nemen.

Als de zaken zo liggen, is er niet langer reden voor Naomi om haar schoondochter te beproeven. Tot viermaal toe had ze gezegd: 'Keer weder'. Maar nu 'houdt zij op tot Ruth te spreken', lezen we in vers 18. Die mededeling zal wel willen zeggen, dat Naomi Ruth niet meer op andere gedachten probeert te brengen. Er is een tijd om te beproeven, maar er is ook een moment waarop het beproevende spreken moet verstommen.

In gedachten zien we ze gaan. Een oudere vrouw uit Israël, door het leven getekend. En een jonge vrouw uit Moab. Hebben ze onderweg naar Bethlehem alleen maar gezweven? We weten dat niet precies. Maar ook als er verder geen woord meer gewisseld is, hebben er toch twee dingen gesproken.

Twee dingen

Allereerst klonk bij iedere stap die ze zetten, de echo van Ruths belijdenis. Het zal Ruth op bepaalde momenten wel aangevlogen hebben: Wat heb je allemaal niet gezegd? Misschien heeft het van binnen wel geklonken: Denk je soms, dat je beter bent dan Orpa? Ach nee, Ruth was niet beter. Maar net zo min als Orpa mee kon naar Bethlehem, kon Ruth terug naar Moab. Voor Ruth was de brug naar Moab opgehaald.

In de tweede plaats heeft ook de route die ze aflegden, gesproken. Niet zozeer voor Ruth, maar wel voor Naomi. Het was de weg waarlangs zij jaren geleden samen met Elimelech en haar twee zonen naar Moab was gegaan. Vol was ze weggetrokken (vers 21). Met de gedachte dat ze voor een tijdje in Moab zouden zijn, dat ze daar het oordeel van de hongersnood wel konden ontvluchten, en dat ze na verloop van tijd weer terug konden naar Bethlehem. Nu gaat ze dezelfde weg terug. Alleen met een Moabitische schoondochter. Wat is het anders gegaan dan ze gedacht had. Wat zullen diverse herkenningpunten onderweg haar herinnerd hebben aan haar dwaasheid van zoveel jaren geleden. 'Sla de zonden nimmer ga, die mijn jonkheid heeft bedreven', zal de verzuchting van haar hart wel meermaals geweest zijn.

En toch, dát ze terugging, getuigde ook van Gods trouw. Hij had Naomi opgezocht in Moab, met het bericht dat de HEERE Zijn volk bezocht had, hun gevende brood. Onder dat woord werd haar hart verbroken. Met dat woord trok Hij haar terug.

Poort

Dan, na een lange reis komen ze eindelijk aan bij Bethlehem. Bethlehem was in de tijd van het Oude Testament maar een klein stadje, maar wel voorzien van een muur en een poort. Met een poort wordt in de Bijbel niet alleen de opening in de muur bedoeld, maar ook het plein dat erachter ligt. Daar stonden banken waar de oudsten van de stad op bepaalde tijden bijeenkwamen.

Nu zitten er, zo blijkt uit het Hebreeuws, geen mannen, maar vrouwen. Belangstellend kijken ze naar de twee vreemdelingen die door de poort Bethlehem binnengaan. En dan worden hun ogen groot van verbazing. 'Is dit Naomi?' vragen ze zich hardop af.

Die woorden kunnen twee dingen betekenen. We zouden de nadruk kunnen leggen op 'Naomi' en dan klinkt er blijdschap en verwondering in door. Naomi is terug. De vrouw die een van hen is, en die jaren geleden wegtrok uit Bethlehem. Een zegen als we ons zo mogen verblijden over een ontmoeting na jaren.

De klemtoon kan ook vallen op het woordje 'dit': 'Is dit Naomi?' Dan klinkt er ontzetting en verbijstering in deze woorden door. Daarbij moeten we dan ook nog bedenken dat de naam Naomi letterlijk vertaald 'lieflijk' betekent. De vraag die de vrouwen van Bethlehem elkaar dan stellen, is: Is deze gebogen en door het leven getekende vrouw dezelfde die eenmaal als Naomi (lieflijk) naar Moab trok?

Mara

Hoe het ook zij, Naomi geeft een duidelijk antwoord op de uitroep. 'Noem mij niet Naomi', zegt ze, 'maar noem mij Mara'. Die laatste naam is een naam met een geschiedenis. Alle vrouwen van Bethlehem kenden die geschiedenis. Aan het begin van de woestijnreis werd het volk Israël door dorst overvallen. En toen was daar die wonderlijke verrassing. In de verte lag water. Het volk sleepte zich er met de laatste krachten naar toe. Maar wat een bittere teleurstelling. Het water bleek bitter te zijn. 'Mara', in het Hebreeuws. Ondrinkbaar. En hun laatste hoop werd de bodem ingeslagen. Wel, dat bedoelt Naomi met die naam 'Mara'. Zó is het ook haar vergaan.



DS. A.J.T. RUIS

Verslag van onze Panddag

Werkendam, 15 april 2023

Door het zonnige voorjaar kwamen over vele wegen onze vrienden richting Werkendam om de voorjaarsbijeenkomst van Bewaar het Pand te houden. We hadden zowel in de morgen als in de middag een verblijdende opkomst, ook van gezinnen en dat deed ons goed! We ontmoetten trouwe bezoekers en ook nieuwe gezichten uit alle oorden van het land en ook van verschillende denominaties.

Koster Bas Donker en zijn helpers zorgden voor een gastvrij onthaal en daar zijn we altijd weer erg mee geholpen. Hartelijk dank daarvoor. En gecondoleerd met het verlies van een lief kleinkind waardoor jullie werden getroffen. Moge de Heere jullie tot een Trooster zijn. Ook voor de begeleiding van de heerlijke en onwaardeerbare psalmen die het hart zo kunnen raken en het innerlijk zo ontroerend kunnen vertolken. Ook de organist bedankt dus die de hele dag paraat was. Er konden weer boeken gekocht worden en mevr. Baars was weer present met kaarten.

Tussen de morgensamenkomst die om 12 uur afgelopen is en de het begin van de middagvergadering om 2 uur zit een behoorlijke tijd die op zichzelf ook een belangrijk element van onze Panddagen is: de tijd van de ontmoeting! Dan komen ook de steeds groter wordende zorgen binnen ons kerkverband aan de orde en merken we dat er kennelijk onder geleden wordt, maar vooral zijn er ook de gesprekken over de wegen des Heeren en is er herkenning over de kerkmuren heen.

We kunnen ons de vroegere Panddagen in volle kerken nog duidelijk herinneren en velen met ons. We zijn blij dat onze vaders die ons toen voorgingen geen weet meer hebben van de huidige ontwikkelingen binnen onze kerken, waarover we met velen groot verdriet hebben. Maar ook nu hoorden we weer van die en gene dat Gods werk ook vandaag doorgaat, ook onder jonge mensen en dat wisten we wel. Maar toch is het altijd weer verkwikkend en bemoedigend als we er van horen.

Ook nu hadden we weer een thema uitgekozen waar onze sprekers over spraken: dit keer behandelden we enige aspecten uit de Jakobusbrief. Ds. Kempeneers ging als eerste spreker in op het leven en de bekering van deze broeder van de Heere Jezus. Ook voor hem

is het tot een verandering gekomen in zijn leven door een ontmoeting met Christus. Hij breekt immers in Zijn kracht de banden van het ongeloof, zowel voor het eerst, als bij vernieuwing, zoals bij Thomas.

De apostel Jakobus spreekt in hoofdstuk 3 over de tong en daarover beluisterden we een lezing van ds. de Bruin. In het paradijs hadden we een lovende tong. Maar door de val en de ongehoorzaamheid van de mens veranderde alles en werd de lovende tong een vloekende tong, een tong waarmee we de naaste smaden, maar waarmee we ook de hemel durven aan te randen. Hoe nodig is dan ook een gereinigde en een geheiligde tong te ontvangen in de weg van de wedergeboorte!

In hoofdstuk 2 gaat het over het geloof en de werken. Liever gezegd: de geloofswerken. God rechtvaardigt de goddeloze door het geloof en het ware geloof is door de liefde werkende. Luther verstond Jakobus aanvankelijk niet. Hij had licht van Boven nodig, zoals wij allemaal. Dit gedeelte behandelde ik en de slotspreker was ds. Van der Staaij.

In de persoonlijke omstandigheden, in alle ontwikkelingen in onze seculiere maatschappij, in ons kerkverband enzovoort, luidt de vraag is er nog toekomst? Naar aanleiding van Jakobus 5 werd ons gewezen op Jakobus' opwekking tot geduld en gebed. Geduld is een geloofs-oefening en gebed trouwens ook. En God geeft rust en verhooring op het gebed.

De sprekers op deze dag hadden een aandachtig gehoor en met vele indrukken zijn we weer ons weegs gegaan. Dankbaar voor de vrijheid die wij, in tegenstelling tot andere oorden in de wereld, nog hebben om onder Gods Woord ongehinderd samen te komen. We hadden ook nog een mooie collecte van ruim 1300 euro, waarvoor ook hartelijk dank. En zo hopen we, zowel met ons tweewekelijks blad, alsook met onze Panddag, dat het een samenbindende werking mag hebben.

Laten we elkaar vasthouden. Laten we aan Gods Woord vasthouden. Ja, moge de Heere ons in Zijn onverdiende goedheid nog vasthouden!



DS. K. HOEFNAGEL

Charles Hodge (11) - *Belijdenis van de godsdienst*

Godsdienst bestaat in belangrijke mate uit de verborgen omgang van de ziel met God. Dat is voor mensen verborgen. Bidden mag niet gebeuren met de bedoeling aanzien bij mensen te verkrijgen. Toch kan het voor de wereld niet verborgen blijven dat iemand een christen is. Dit kan spot en vervolging met zich meebrengen. Christus heeft gezegd in Matth. 10:32 en 33: 'Een iegelijk dan die Mij belijden zal voor de mensen, dien zal Ik ook belijden voor Mijn Vader, Die in de hemelen is. Maar zo wie Mij verloochend zal hebben voor de mensen, dien zal Ik ook verloochenen voor Mijn Vader, Die in de hemelen is.' "Als wij Christus niet belijden, zal hij ons niet belijden. Als wij Hem niet als onze Zaligmaker erkennen, zal Hij ons niet als Zijn discipelen erkennen." Het gezag van Christus als Koning dient erkend te worden. Zoals kinderen hun ouders erkennen, dienen Gods kinderen de Zaligmaker te erkennen. Het is onmogelijk in het geheim een christen te zijn. Heel het uitwendige gedrag wordt beïnvloed door de godsdienst. Gehoorzaamheid aan God laat duidelijk het verschil met de wereld zien.

Belijden

Ieder gelovige moet zich bij de zichtbare kerk voegen. Het breken met de zonde om God te dienen wordt gezien. Gods kinderen belijden de Zaligmaker aan Wie zij alles te danken hebben voor hun verlossing. Soms komt een gelovige uit vrees tot verloochening van Christus. Denk aan de drievoudige verloochening door Petrus. Maar de doorgaande lijn is Christus te erkennen en te belijden. Gods kinderen worden liever kwalijk behandeld dan voor een tijd van de zonde te genieten. Gods kinderen erkennen dat Jezus de Christus is. Ze stemmen in met Zijn onderwijs. Christus is geen goed mens of uitnemende leraar zonder meer, maar hij is de Zoon van God, de enige Middelaar en Heere. Het Evangelie geeft niet alleen voorschriften voor ons gedrag, maar het is de openbaring van Gods genade. Christus en het Evangelie dienen in hun ware aard beleden te worden. Christenen moeten openlijk voor de waarheid uitkomen en die verdedigen. Zij dienen rekenschap te geven van de hoop die in hen is.

Sacramenten

De doop en het Heilig Avondmaal zijn zichtbaar voor anderen. Het drinken van de drinkbeker des Heeren gaat niet samen met het drinken van de drinkbeker der duivelen. Het is onmogelijk gemeenschap te hebben met Christus en met de duivel. Een christen kan niet deelnemen aan de offers die aan de afgoden gebracht worden. Christus gebood Zijn apostelen om discipelen te maken en hen te dopen als zichtbaar teken van het discipelschap. Deelname aan de sacramenten is Christus te belijden voor het oog van de wereld. Sacramenten zijn door God ingesteld en niet door mensen. Vlak voor de hemelvaart heeft Christus de doop ingesteld. Christus stelde in de nacht waarin Hij verraden werd het Avondmaal in.

Tekenen

Water is het teken van reiniging. Het is teken van de wegwassing van schuld en onreinheid. Het brood wijst op het lichaam van Christus de wijn wijst op Zijn bloed. Gods kinderen vormen één lichaam. Het deelnemen aan het Heilig Avondmaal brengt hun gemeenschap met de Heere Jezus tot uitdrukking. Sacramenten zijn tekenen van geestelijke zegeningen, zij geven inwendige geestelijke gaven weer. Gods kinderen zijn verbonden met hun gemeenschappelijke Hoofd. Vergeving en heiligmaking door het bloed en de Geest van Christus zijn de gevolgen van deze verbondenheid.

Zegelen

Sacramenten zijn zegelen die Gods kinderen ervan verzekeren dat zij delen in de zegeningen van het genadeverbond. Zo zeker als Gods kinderen de tekenen van de zegeningen ontvangen zo zeker zullen zij die zegeningen ook ontvangen. De besnijdenis was een zegel van de rechtvaardigheid van het geloof. "Dat wil zeggen dat de besnijdenis bedoeld was om Abraham en zijn nakomelingen ervan te verzekeren dat God allen die Zijn woorden geloofden, als rechtvaardig zou beschouwen en behandelen."

De Zaligmaker sprak: "Deze drinkbeker is het Nieuwe Testament in Mijn bloed." Het Nieuwe Testament was bekrachtigd door het bloed van Christus.

Dienen

In een verbond zijn wederzijdse verplichtingen. God belooft Zijn volk vergeving en zaligheid. Gods kinderen beloven in Zijn kracht geloof en gehoorzaamheid. God zal Zijn beloften vervullen.

Gods kinderen verbinden zich de Heere te vertrouwen en Hem te dienen en in nieuwigheid des levens te wandelen. Zij dienen toegewijd te zijn aan God als hun Vader, Verlosser en Heiligmaker. Gods volk wordt wel 'sacramentele schare' genoemd, een grote menigte die verplicht is tot Gods eer te leven.

Geloof

Alleen de ware gelovigen ontvangen zegen uit de sacramenten. Niet iedereen die gedoopt is, is een kind van God. Simon de tovenaars was gedoopt, maar onbekeerd. Er zijn avondmaalgangers die in niets verschillen van de wereld. Dus de sacramenten verlenen niet altijd de weldaden die zij weergeven. Hoe is het met u?



DS. A. VAN HETEREN

Encyclopedie Nadere Reformatie

Stervenskunst

Deel 5 van de Encyclopedie Nadere Reformatie is verschenen. Dit laatste deel gaat over de thema's S-Z en bevat ook een register van persoonsnamen, een register van plaatsnamen en een register van bijbelteksten. Het geheel bestaat bijna 2800 bladzijden. Het is een standaardwerk dat overzicht biedt over de Nadere Reformatie. Veel wezenlijke onderwerpen worden behandeld. Dogmatische en bevinde lijke thema's komen aan de orde. Prof. dr. W.J. op 't Hof heeft veel bijdragen geleverd. In de Verenigde Staten wordt al gewerkt aan een vertaling in het Engels. In deze boekbespreking willen we enkele dingen doorgeven uit dit vijfde en laatste deel van de Encyclopedie Nadere Reformatie. Prof. dr. Baars levert een bijdrage over 'stervenskunst.'

De Middeleeuwen

Het begrip 'stervenskunst' ontstond in de late Middeleeuwen. In de boeken die hierover gaan wordt een zalig sterven als een gunst, als een gave gezien. Er worden voorbeelden gegeven van en aanwijzingen gegeven voor een zalig sterven opdat dit navolging zou vinden. In de Middeleeuwen wordt de stervende aangespoord zich op zijn levenseinde voor te bereiden. Gevraagd wordt of de stervende in het ware geloof geleefd heeft en daarin volhardt. De stervende wordt opgeroepen tot persoonlijk gebed, wat ook van de omstanders wordt verwacht. Op het sterfbed dienen ook een aantal plichten verricht te worden: de communie, de biecht en het laatste oliesel. Ook kan een beeld van Maria of een kruis worden voorgehouden. Er is ook aandacht voor de aanvechtingen die de stervenden ondergaan. Denk aan verzoeken en inblazingen van de duivel. Aanvechtingen zijn: ongeloof, valse zekerheid en wanhoop. De duivel roept ook vroegere zonden in herinnering en vergroot die uit. Het laatste is de gemeenschap aan het lijden en sterven van Christus. Soms wordt aan stervenden gevraagd de zevenkruiswoorden van Christus uit te spreken.

Reformatie en Puritanisme

Luther benadrukt dat je al tijdens je leven moet denken aan de dood. Bij Calvijn is de nadruk op het leven als voorbereidingstijd voor het sterven nog sterker, alleen genade draagt door de dood heen. Belangrijk bij Calvijn is de overdenking van het toekomstige leven. Hij plaatst het leven in het licht van de eeuwigheid. Calvijn breekt nog radicaler dan Luther met de rituelen die in de Middeleeuwen gebruikelijk waren. "Bij de reformator van Genève bestaat de eigenlijke pastorale stervensbegeleiding vooral uit het lezen van het Woord, het spreken van woorden van vermaning en vertroosting en het gebed." De vroege puriteinen in Engeland zetten deze lijn voort. Bij Perkins komen elementen uit de Middeleeuwen terug. Een hele reeks van plichten voor stervenden en de omstanders treffen we bij hem aan. Typisch rooms-ka-

tholieke elementen bestrijdt hij. Zijn opvattingen hebben invloed gehad op de Nadere Reformatie.

Vorbereiding

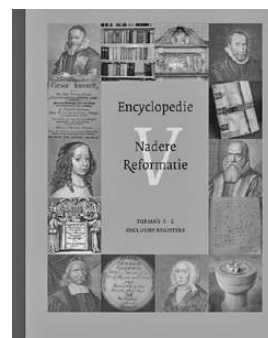
De Nadere Reformatie schreef veel over de euthanasia of het welsterven. Er dient een goede geestelijke voorbereiding te zijn op het sterven. Velen denken niet of veel te weinig aan de dood. De dagen moeten geteld worden. De dood is de deur naar de hemel of naar de hel. De dood moet overdacht worden. Er moet mee gerekend worden dat het onzeker is hoe en wanneer we zullen sterven. We moeten overwegen welke middelen God heeft gegeven om de dood te overwinnen: levende beoefening van het geloof en het staan naar heiligmaking, geestelijke blijdschap en rusten in de trouw en liefde van God. Hoornbeeck en Voetius zeggen: 'Zien sterven, leert sterven.' Er moeten ook goede regelingen getroffen worden voor de nabestaanden. Als het einde nadert dient het geweten onderzocht te worden, de zonden beleden, de beloften van het Evangelie overdacht te worden. Pijn en angst moeten opwekken tot smart over de zonden en tot hulp zoeken bij Christus. Waak voor overmatige vrees voor de dood. Er behoort ook bereidwillige overgave te zijn. Wel mogen medische middelen zolang mogelijk gebruikt worden. Als er een conflict is dient er verzoening plaats te vinden. Schulden moeten vereffend worden.

Aanvechtingen

De Nadere Reformatie geeft hier ruimschoots aandacht aan. Voetius wijst erop dat Christus voor de gelovigen de angst voor de dood heeft overwonnen. Hij geeft de raad veel te mediteren over de beloften van het Evangelie. Lichaam en ziel kunnen gekweld worden en dit kan tot zondige woorden leiden op het sterfbed. Dit zal evenwel niet uit de hemel houden. Er kunnen verzoeken van de duivel zijn. Bij martelaren was er de verzoeking tot afval. Er is ook de verzoeking tot zorgeloosheid, hoogmoed en vertrouwen op goede werken. Zo probeerde de satan John Knox te laten geloven dat hij zou zalig worden vanwege zijn getrouwe ambtsbediening. Hij werd bevrijd uit deze strik door de woorden: 'Door de genade Gods ben ik wat ik ben' (1 Korinthe 15:10). Er zijn ook aanvechtingen tot ongeloof, wantrouwen en wanhoop. Er zijn ook verzoeken van de wereld: afscheid moeten nemen van je gezin, van je positie en van je studie. Tenslotte zijn er ook verzoeken van het vlees.

Overgave en uitzicht

"Wie zich op de juiste wijze op het sterven voorbereidt, mag een ruim sterven verwachten." Dat is alleen genade, ster-

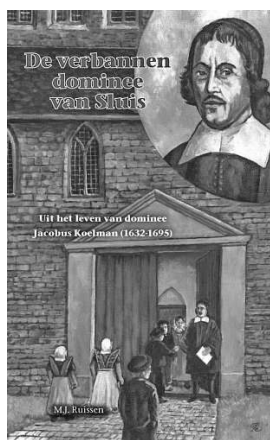


vensgenade. Er dient onderwerping te zijn aan de weg die de Heere gaat, onderworpenheid aan Gods wil. De dood maakt een einde aan alle moeite en ellende van dit leven. De dood maakt een begin aan het eeuwige, gelukzalige leven. De dood is voor Gods kinderen een doorgang tot het eeuwige leven. Gods kind klemmt zich vast aan de beloften van God. Kent u het verlangen om van de zonde verlost te worden en eeuwig bij de Heere te zijn?

Encyclopedie Nadere Reformatie Deel 5 (S-Z) Inclusief registers. Uitgeverij De Groot- Goudriaan- Utrecht 2023. Gebonden, 560 blz., € 69,99, ISBN 978 90 435 3955 5.

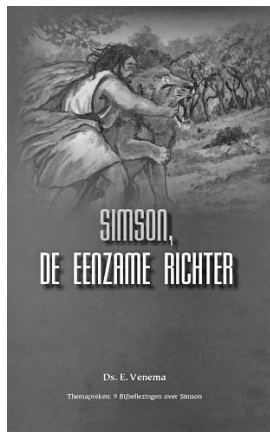
De verbannen dominee van Sluis | M.J. Ruissen
Gebonden, 146 blz., € 16,95. Uitgeverij 'de Ramshoorn', Goes.
ISBN 9789461152442.

De ondertitel luidt: "Uit het leven van dominee Jacobus Koelman (1632-1695). Het boek verschijnt in de historische (jeugd)verhalen-serie. Het leven van ds. Koelman wordt op eenvoudige wijze weergegeven. Vanaf 10 jaar kan dit boek zeker gelezen worden. Toen de pest uitbrak in Sluis bezocht ds. Koelman trouw de zieken. Korte tijd verbood de overheid dit. Later kreeg ds. Koelman toch weer toestemming de pestlijders te bezoeken. Ds. Koelman waarschuwde ernstig tegen de zonden. Dit viel lang niet altijd in goede aarde. Hij las de formulieren voor de Heilige Doop en het heilig Avondmaal niet meer voor. Ook hield hij de kerkelijke feestdagen niet meer. Ds. Koelman werd door de plaatselijke overheid verbannen, hij mocht niet meer in Sluis blijven. Hij vertaalde veel boeken vanuit het Engels. Ds. Koelman is bekend vanwege zijn boek 'De plichten der ouders'.



Simson, de eenzame richter | Ds. E. Venema
Gebonden, 175 blz., € 24,95. Uitgeverij 'de Ramshoorn', Goes.
ISBN 9789461152329.

Deze bundel preken verschijnt in de serie themapreken en bevat 9 Bijbellezingen over Simson. Simson is in meerdere opzichten een type van Christus. In de eerste preek staat dat Simson 'zon' betekent. Daarin komt iets openbaar van Christus, de Zonne der gerechtigheid. Simson was ook een zondaar. Hij die een leeuw kon verslaan, kon zijn hartstochten niet de baas. Lijnen worden getrokken naar onze tijd en naar onze jeugd. Wie graag de preken van ds. Venema leest zal ook deze preken over Simson ter hand willen nemen.



VAN DE REDACTIE

Verschijning volgende nr.

Het volgende nummer zal verschijnen D.V. donderdag 18 mei 2023. Kopij graag binnen WOENSDAG 3 mei 2023.

Ambtsdragersconferentie

D.V. zaterdagmorgen 17 juni in de Chr. Geref. Kerk te Noordeloos zal er een landelijke ambtsdragersconferentie gehouden worden. Inloop half 10 met koffie. Aanvang 10 uur. Dr. M. Klaassen hoopt te spreken over "Wereld in transitie. LHTB en identiteit in Bijbels licht."

CBB

'Bewaar het Pand' is voor mensen met een leesbeperking beschikbaar bij de CBB (Chr. Bibliotheek voor Blinden en Slechtzienden). Tel. 0341- 565499, e-mail info@cbb.nl

AvH

Wie kan mij helpen aan de laatste vijf jaargangen van **Bewaar het Pand**? Veel dank.

ds. H. van der Ham
Traaij 246 B
3971 GX Driebergen
Tel. 078-6138280
Mob. 06-53596380
E-mail: hvdham@kpnmail.nl

COLOFON

Dit blad wordt om de veertien dagen uitgegeven door de stichting Bewaar het Pand. ISSN nummer: 0166 - 4646

REDACTIELEDEN

Ds. A. van Heteren, ds. M.A. Kempeneers en ds. W.L. van der Staaij

REDACTIE ADRES

Ds. A. van Heteren, Vlaak 10, 8321 RV Urk, T 0527-688978
E.a.vanheteren@klikSAFE.nl

ABONNEMENTEN

P.J. Boers, Bergstoep 46C, 2959 AC Streefkerk. T 0184-669116
E.pand@solcon.nl NL37 INGB 0000 7043 50 t.n.v.
Stichting Bewaar het Pand te Streefkerk.
Abonnementsprijs € 32,- per jaar.
Abonnementsprijs Verenigde Staten en Canada \$ 38,- per jaar.
Advertentietarieven op aanvraag.



Het bestuur van de Stichting ter bevordering van het Evangelisatiewerk in Oost-Vlaanderen (België), uitgaande van de Christelijke Gereformeerde kerk te Barendrecht, Dordrecht-Centrum, Middelharnis, Sliedrecht Beth-El en Werkendam is op zoek naar een

Full-time evangelist

voor het werk in en rond evangelisch centrum Rehobôth en de uitbreiding van het evangelisatiewerk in Gent.

Wie weet zich hartelijk verbonden aan Gods Woord en de gereformeerde belijdenis en zich geroepen om het evangelie van Gods genade voor verloren zondaren bekend te maken in Gent - waar de stichting al 45 jaar werkzaam mag zijn - door:

- Het uitleggen en toepassen van Gods Woord in de erediensten;
- Het evangeliseren met een marktkraam op het Wilsonplein, tijdens koffieochtenden in het inloophuis en op andere manieren in Gent;
- het uitbreiden van het evangelisatiewerk/pionierswerk op andere plaatsen binnen de stad Gent;
- Het leiden van een Bijbelkring, het geven van catechisatie, het organiseren van een kinderclub en pastoraal werk binnen de wijk 'Gent'?

Het salaris is conform de Arbeidsvoorwaardenregeling van de Protestantse Kerk in Nederland en de schaal afhankelijk van ervaring.

Voor vragen over deze taak kunt u contact opnemen met de voorzitter (ds. C.P. de Boer, tel. 0184-447105, mail: cpdeboer@bethel-sliedrecht.nl) of de secretaris (dhr. A. van den Bergh, tel. 0184-415421, mail: avandenbergh@bethel-sliedrecht.nl). Hier kunt u tevens een profielschets van de toekomstige evangelist aanvragen. Van sollicitanten verwachten we dat ze belijdend lid zijn van de Christelijke Gereformeerde Kerken en een afgeronde HBO-opleiding Theologie hebben.

Uw sollicitatiebrief met CV (voorzien van een kerkelijke en zakelijke referentie) kunt u t/m 13 mei via de mail sturen naar de secretaris van het bestuur (dhr. A. van den Bergh, mail: avandenbergh@bethel-sliedrecht.nl).

HBO THEOLOGIE

Informatieavonden

BHT & PW: D.V. 24 mei + 7 juni

Grieks: D.V. 31 mei + 15 juni

www.cgo.nu/hbo-opleiding/voorlichting-2023

06 - 1530 6751

CGO Hbo-varianten

- Basis Hbo Theologie (BHT)
- Pastoraal Werk (PW)
- Docent Godsdienst (GL)
- Post-Hbo Grieks
- Losse Modules Pastoraat



WELKOM

Voor (korte) cursussen op Mbo-niveau, zie cgo.nu/toerusting



VAN STAVEREN
begrafenisverzorging

Met aandacht, zorg en respect

Dag en nacht bereikbaar (0172) 23 33 38

Wij verzorgen alleen begrafenissen

Vraag vrijblijvend het boekje "Mijn Laatste Wens".

www.vanstaverenbegravenissen.nl
info@vanstaverenbegravenissen.nl

Uw advertentie in kleur?*

Neem contact
op met de
administratie

* Alleen mogelijk
op de achterzijde

